

РЕШЕНИЕ

№ 105

гр. София, 26.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Георгиев
Ваня Н. Иванова

при участието на секретаря Цветанка П. Младенова Павлова
като разгледа докладваното от Ваня Н. Иванова Въззивно гражданско дело
№ 20211800500610 по описа за 2021 година

Производството е по чл.258 и сл. от ГПК.

С решение № 260072 от 04.06.2021 г. по гр. д. № 373/2020 г. Ихтиманският районен съд е осъдил „Застрахователно акционерно дружество Д.Б.: Ж.З.” АД да заплати на АНТ. Д. К., М. ИВ. К., В. Г. ХР., Н. П. Т., Г. Н. Д., В. АТ. Т., ЦВ. АТ. Н., Т. АЛ. Й. и М.Г. П. сумата от по 590 лева на всяка от тях, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди вследствие на неосъществено пътуване по потребителски договор за организирано туристическо пътуване по договор за застраховка „Гражданска отговорност на туроператора”, сключен със „С.Т.” ООД, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба да окончателното изплащане на сумите.

Решението е обжалвано от ответника в първоинстанционното производство „ЗАД Д.Б.: Ж.З.” АД като неправилно, необосновано, постановено при допуснати нарушения на материалния и процесуалния закон, с искане същото да бъде изцяло отменено и постановено друго, с което се отхвърлят предявените искове. Като процесуални нарушения, допуснати от първоинстанционния съд, в жалбата се сочат: неуважаването от съда на направеното от ответника искане за конституиране като трето лице-помагач на негова страна на „ЗАД Е.” АД, което дружество към момента на настъпване на застрахователното събитие – неосъществено организирано пътуване до Република Малта, е имало сключена застраховка „Гражданска отговорност на туроператорите”; допускането от съда на разпит на втори свидетел на ишците след настъпването на преклузия и недопускането на поискани от ответника доказателства, с което е бил нарушен принципа на равнопоставеност на страните; необсъждането от съда на досъдебно производство № 101 на ОДМВР – Пазарджик във връзка с направеното от ответника възражение за наличие на изключен риск по т.6.6. от Общите условия на ответното дружество. Поддържа се неправилност на извода на районния

съд, че ответникът дължи на ищите застрахователно обезщетение за претърпените от тях имуществени вреди вследствие на неосъществено пътуване по договор за организирано туристическо пътуване, поради това, че към датата на застрахователното събитие – 19.10.2019 г., срокът на застрахователното покритие на сключения между ответника и „С.Т.” ООД договор със застрахователна полица № 0800004029 е бил изтекъл, и искът е следвало да бъде предявен срещу „ЗАД Е.” АД.

Ответниците по жалбата в писмения си отговор оспорват същата.

Третото лице – помагач „С.Т.” ООД не е подало писмен отговор и не е заявило становище по жалбата.

За да де произнесе, въззивният съд взе предвид следното:

Производството пред районния съд е образувано по искова молба, подадена от АНТ. Д. К., М. ИВ. К., В. Г. ХР., Н. П. Т., Г. Н. Д., В. АТ. Т., ЦВ. АТ. Н., Т. АЛ. Й. и М.Г. П., с която срещу „Застрахователно акционерно дружество Д.Б.: Ж.З.” АД са предявени иски за заплащане на всяка от ищите на сумата от по 590 лева, представляваща обезщетение за претърпените имуществени вреди вследствие на настъпил покрит риск – неосъществено организирано туристическо пътуване, по договор за застраховка „Гражданска отговорност на туроператора”, сключен със „С.Т.” ООД, ведно със законната лихва от подаване на исквата молба до окончателно изплащане на сумите.

В исквата молба се твърди, че на 29.03.2019 г. ищите са сключили с туроператора „С.Т.” ООД договори за организирано пътуване до Малта в периода от 19.10.2019 г. до 23.10.2019 г., за което са заплатили общо сумата 5310 лева - по 590 лева на човек, но пътуването не се осъществило по вина на туроператора. След проведени многократно разговори с представител на туроператора същият уверявал ищите, че ще им бъдат върнати заплатените суми, но това не се случило до момента на предявяване на иска, с оглед на което всеки от ищите бил ошетен със сумата от 590 лева. Твърди се, че между туроператора „С.Т.” ООД и ответника „ЗАД Д.Б.: Ж.З.” е бил сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на туроператора” със застрахователна полица № 080004029/20.06.2018 г., валидна до 22.07.2019 г., покриваща отговорността на туроператора за причинени вреди на потребителите по договори за туристически услуги, сключени и заплатени в периода на действието на застраховката. Сочи се, че неосъществено пътуване е по изключителна вина на туроператора и ангажира отговорността на ответника за обезщетяване на настъпилите вреди вследствие противоправното поведение на туроператора. Твърди се, че по заявление на ищите в ответното дружество е образувана преписка по щета №080000010, по която ответникът е отказал доброволно плащане на обезщетение.

В срока по чл. 131 от ГПК ответникът е подал писмен отговор, с който оспорва исковите. Заявява, че не оспорва наличието на застрахователен договор между него и „С.Т.” ООД, сключен със застрахователна полица № 0800004029/20.06.2018 г. Оспорва твърденията в исквата молба за сключени между ищите и „С.Т.” ООД договори за организирано пътуване до Малта за посочения период, че ищите са заплатили сума в размер на 5310 лева по посочените договори, че екскурзията не се е провела, както и че същата не се е провела по вина на туроператора. Ответникът твърди, че на ищите не са причинени никакви вреди. Оспорва така претендираните вреди по размер. Излага възражение, че не дължи обезщетение за претендираните вреди, тъй като към датата на застрахователното събитие – 19.10.2019 г., срокът на застрахователното покритие по сключения с него застрахователен договор е бил изтекъл. В условията на евентуалност излага възражение, че не дължи заплащане на застрахователно обезщетение поради наличието на предпоставките на изключен риск по т.6.6 от Общите условия по застраховка „Професионална отговорност на туроператора”, а именно „злонамерени или престъпни действия, както и административни нарушения от страна на застрахования”. В тази връзка

твърди, че е изпратена жалба до Комисия за защита на потребителите по повод невъзстановяването от страна на „С.Т.” ООД на заплатени суми от потребители за неосъществено пътуване, и е образувана прокурорска преписка.

Третото лице-помагач на страната на ответника „С.Т.” ООД в съдебно заседание изразява становище за частична основателност на иска. Не оспорва факта, че ишците са извършили плащания по договорите за организирано пътуване.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства, намира от **фактическа и правна страна** следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 103, ал. 1, вр. чл. 97, ал. 1 от Закона за туризма /ЗТ/, вр. чл. 82 от ЗЗД – за заплащане на обезщетение за имуществените вреди, настъпили поради неизпълнение на задълженията на туроператора „С.Т.” ООД по договор за организирано туристическо пътуване, дължимо от ответника – застраховател по сключена между него и „С.Т.” ООД задължителна застраховка „Отговорност на туроператора”.

В чл. 97, ал. 1 от ЗТ е предвидена задължителна застраховка „Отговорност на туроператора”, която ежегодно се сключва от туроператора със застраховател по смисъла на КЗ. Обект на задължителната застраховка „Отговорност на туроператора” по чл. 97, ал. 1 от ЗТ е гражданската отговорност на туроператорите за възстановяване на всички плащания по туристически пакет, направени от пътуващите или от тяхно име, в случаите, когато съответните услуги не са били изпълнени напълно или частично в резултат на неразплащане с контрагенти, неплатежоспособност или несъстоятелност на туроператора – чл. 103, ал. 1 от ЗТ.

Съгласно чл. 103, ал. 5 от ЗТ застраховката по чл. 97, ал. 1 покрива отговорността на туроператора за причинени вреди на пътуващите по договори за туристически пакети, сключени и заплатени в периода на нейното действие, включително и при прекратяване на договора за застраховка.

Задължението на застрахователя за заплащане на вредите на пътуващия по договор за туристически услуги в резултат на непредоставянето на тези услуги от туроператора е вторично, функционално обусловено от задължението на застрахования да обезщети вредите на пътуващото лице. Застрахователят дължи обезщетение само доколкото застрахованият има задължение към това лице за обезщетяване на причинените вреди. Пътуващият може да предяви претенциите си директно срещу застрахователя – чл. 100, ал. 3 от ЗТ.

За да бъде ангажирана отговорността на ответника – застраховател по договор за задължителна застраховка „Отговорност на туроператора”, в тежест на ишците е да докажат, че между тях и туроператора е налице валиден договор за туристическа услуга; неизпълнение на договорното задължение на туроператора да осъществи пътуването при изправност от нейна страна; настъпилата вреда, изразяваща се платената по договора сума преди започване на пътуването; наличието на валидно застрахователно правоотношение между туроператора и ответното дружество с посоченото в исковата молба съдържание към момента на настъпването на соченото застрахователно събитие, което се явява покрит риск от застраховката.

В случая от събраните по делото доказателства безспорно е установено, че на 29.03.2019 г. ишците са сключили с туроператора „С.Т.” ООД договори за организирано туристическо пътуване до Малта, с които туроператорът е поел задължение в качеството им на потребители на туристическа услуга, което ще се осъществи в периода от 19.10.2019 г. до 22/23.10.2019 г., включваща транспорт, хотелско настаняване и туристическа програма. Ишците са поели задължение да заплатят възнаграждение в размер на 590 лв. на човек, платимо, както следва: по 300 лв. при подписване на договора, а останалата част от цената – до 15.09.2019 г.

От представените по делото платежни документи и заключението на съдебно-счетоводната експертиза се установява, че ищците са заплатили на туроператора целия размер на уговорената цена по договорите за туристически услуги. Плащането е извършено общо, както следва: 1600 лв. в брой, внесени от А.Д., 1400 лв. чрез банков превод от 26.02.2019 г. с наредител А.Д., и 2900 лв. Чрез банков превод от 13.06.2019 г. с наредител А.Д.. Третото лице – помагач „С.Т.” ООД не оспорва, че е получило изцяло плащане по сключените с ищците договори за туристически услуги. Няма и обосноваване от доказателствата по делото основание за съмнение, че така заплатените на „С.Т.” ООД суми, предмет на представените с исковата молба платежни документи /квитанция и платежни нареждания/ съставляват плащане на уговорената цена по тези договори. Общият размер на внесените суми съгласно тези документи възлиза на сумата 5900 лв., т.е. равнява се на сбора от уговорената цена по договорите за всеки пътуващ /10 човека по 590 лв./. В тази сума е включена и цената, заплатена от св. И.В., която е сключила представения договор № МЛТ/1910-01 заедно с ищцата А.К., и на която съгласно показанията ѝ и твърденията в исковата молба, сумата е била възстановена от туроператора. Видно е от съдържанието на договорите, че същите са с предмет организирано туристическо пътуване, а от гласните доказателства се установява, че пътуващите са познати, организирани предварително за съвместно пътуване, и дължимите суми са били предоставени от тях на едно от пътуващите лица – А. К., което ги е внесло общо от тяхно име. В платежните нареждания изрично е посочено като основание за превода – екскурзия, респ. екскурзия Малта 19.10.2019 г. С оглед на тези доказателства и при липсата на твърдения и данни за сключване от страна на ищците на други договори с получателя на сумите „С.Т.” ООД в периода преди внасянето на сумите, се налага несъмнен извод, че ищците са заплатили изцяло на туроператора уговорената от всеки от тях цена от 590 лв. за туристическия пакет, предмет на процесните договори. Следователно, възраженията на ответника досежно заплащането на цената по договорите от страна на ищците са неоснователни.

Заплащането на цената по договорите за организирано туристическо пътуване е породило насрещното задължение на туроператора да предостави уговорената туристическа услуга съобразно уговореното. Установено е безспорно, че туристическото пътуване до Малта, предмет на сключените от ищците договори, не се е осъществило. Няма данни по делото, които да сочат неосъществяването на уговореното туристическо пътуване да е било по вина на ищците. Туроператорът не е изпълнил задължението си да предостави туристическите услуги, което неизпълнение обуславя договорната му отговорност по чл. 79, ал. 1 от ЗЗД. В резултат на неизпълнението на задължението на туроператора ищците са претърпели имуществени вреди по чл. 82 от ЗЗД, равняващи се на заплатената от тях цена на уговорените, но недоставени туристически услуги по сключените договори. Не се твърди по делото, а и не се установява да е налице някое от обстоятелствата, водещи от отпадане на отговорността на туроператора за вредите, причинени от неизпълнението на договора, предвидени в чл. 91 ал. 3 от ЗТ. Установено е, че туроператорът „С.Т.” ООД не е възстановил на ищците заплатената от всеки от тях цена за неосъществената туристическа услуга в размер на 590 лв. на всеки от тях. Следователно, е налице основание за възникване на гражданската отговорност на туроператора за претърпените от ищците вреди от пълното неизпълнение на договора в размер на заплатената от всеки от тях цена по договора.

Установено е безспорно, че между туроператора „С.Т.” ООД и ответника „Зад Д.Б.: Ж.З.” е имало валиден договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на туроператора”, сключен със застрахователна полица № 080004029/20.06.2018 г., по смисъла на чл. 97, ал. 1 от ЗТ, с едногодишен срок на действие съгласно законовата разпоредба, т.е. до 21.07.2019 г. Както бе посочено по-горе, застраховката „Отговорност на туроператора” по чл. 97, ал. 1 от ЗТ покрива отговорността на туроператора за причинени вреди на пътуващите по договори за туристически пакети, сключени и заплатени в периода на нейното действие, включително и при прекратяване на договора за застраховка – чл. 103, ал.

5 от ТЗ. Посочената разпоредба на чл. 103, ал. 5 от ТЗ е специална по отношение на нормите на КЗ, регламентиращи имуществените застраховки, и следва да се тълкува в смисъл, че застрахователят по застраховката „Отговорност на туроператора” поема риска от настъпване на застрахователното събитие за всички договори за туристическо пътуване, които са сключени и заплатени в периода на действие на застраховката, макар и застрахователното събитие /неизпълнението на договорните задължения на туроператора/ да настъпва след прекратяване на застраховката. Под „прекратяване на договора за застраховка” се има предвид не само предсрочното прекратяване /например поради неплащане на вноски от застрахователната премия/, но и изтичане на срока на застрахователния договор. Разпоредбата на чл. 103, ал. 5 от ЗТ е предвидена в интерес на потребителя на туристически услуги и с оглед особеностите на задължителната застраховка „Отговорност на туроператора”. Тази застраховка обезпечава имуществената отговорност на туроператора за причинени на потребителите вреди от неизпълнение на договори за туристическо пътуване и следва да покрива отговорността на застрахования през известен период от време – от сключването на договора до неговото изпълнение. Към момента на сключване на застрахователния договор не е ясно кога и колко договора за туристическо пътуване ще сключи туроператорът и кога ще се осъществи пътуването. Поради това в закона е предвидено, че за възникване на отговорността на застрахователя по застраховка „Отговорност на туроператора” за вредите от неизпълнението на задълженията на туроператора от значение е времето на сключването на договора за туристически услуги и заплащането на уговорената в него цена, а не момента на настъпване на застрахователното събитие /времето, в което е следвало да се предоставят съответните туристически услуги/. Ако тези факти /сключване на договора и неговото заплащане от потребителя/ са настъпили по време на действие на застрахователния договор, застрахователят по този договор дължи заплащане на застрахователно обезщетение на увредените лица, независимо, че към момента на неизпълнението на договора за туристически услуги туроператорът е имал сключен договор с друг застраховател. Именно поради това е и предвиденото в чл. 98а от ЗТ задължение за задължително представяне от туроператора на пътуващия при сключване на договора копие от застрахователния сертификат, удостоверяващ наличието на договор за застраховка по чл. 97 от ЗТ. В този смисъл е и разпоредбата на чл. 101, ал. 1 от ЗТ, според която застрахователното обезщетение се плаща от застрахователя, който е издал застрахователната полица, или от упълномощен негов представител.

В случая договорите за туристически услуги са сключени на 29.03.2019 г., а окончателното плащане на цената по договора е извършено на 13.06.2019 г. – в рамките на действие на сключения между туроператора „С.Т.” ООД и ответното застрахователно дружество договор, сключен с полица № 08000004029/20.06.2018 г., поради което съгласно чл. 103, ал. 5 от ЗТ именно ответното застрахователно дружество носи отговорност като застраховател по чл. 97 от ЗТ за заплащане на застрахователно обезщетение за претърпените от ищите имуществени вреди от неизпълнение на договорите за организирано туристическо пътуване. В самите договори за организирано пътуване също е посочена сключената с ответника „ЗАД Д.Б.: Ж.З.” застраховка със застрахователна полица № 080004029, валидна до 22.07.2019 г., което също е в подкрепа на извода, че ответникът следва да покрие риска от настъпване на застрахователно събитие по договора за организирано пътуване, сключен с ищите.

С оглед на изложеното, направеното от ответника с отговора на исковата молба и поддържано с въззивната жалба възражение, че не е отговорен за заплащане на застрахователно обезщетение поради изтичане на срока на сключения от него застрахователен договор към момента на настъпване на застрахователното събитие – на 19.10.2019 г., е неоснователно.

Неоснователно е и направеното от ответника възражение за изключване на отговорността му за заплащане на застрахователно обезщетение поради наличието на

изключен риск по т. 6.6 от Общите условия към сключения застрахователен договор „Отговорност на туроператора”. В посочената разпоредба от Общите условия е предвидено, че застрахователят не дължи обезщетение за вреди, причинени при или от злонамерени или престъпни действия, както и административни нарушения от страна на застрахования, негов съдружник, търговски партньор или служител. Такива действия от страна на застрахования туроператор „С.Т.” ООД или негов съдружник, контрагент или служител не се установяват от доказателствата по делото. От представените писмени доказателства се установява само, че е образувано досъдебно производство за извършено от управителя на „С.Т.” ООД престъпление по чл. 227б, ал. 2 от НК, както и че според назначената в хода на досъдебното производство счетоводна експертиза дружеството е изпаднало в състояние на неплатежоспособност, считано от 01.01.2019 г. Тези обстоятелства не могат да изключат отговорността на застрахователя. Напротив - съгласно чл. 103, ал. 1 от ЗТ гаранционната отговорност на застрахователя обхваща вредите, причинени в резултат на неизпълнение на задължения на туроператора в резултат на негова неплатежоспособност.

С оглед на всичко гореизложено въззивният съд намира за установени всички предпоставки за ангажиране на отговорността на ответното застрахователно дружество за имуществените вреди, причинени на ищците в резултат на неизпълнение на задължението на туроператора да предостави уговорените туристически услуги, в размер на заплатените от тях суми, поради което исковете са основателни.

Поради пълното съвпадане на изводите на настоящата инстанция с тези на първоинстанционния съд обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на делото пред настоящата инстанция и направеното искане за разноси, жалбоподателят следва да бъде осъден да заплати на адвокат Г.К. и адв. Г.Т. разноси за адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна адвокатска помощ на ищцата при условията на чл. 38, ал. 1 и ал. 2 от ЗА, в размер на 595,50 лева, изчислен съгласно чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните адвокатски възнаграждения, съобразно

Воден от горното, Софийски окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260072/04.06.2021 г. по гр.д. № 373/2020 г. на Ихтимански районен съд.

ОСЪЖДА „Застрахователно акционерно дружество Д.Б.: Ж.З.” АД да заплати на адвокат Г.Й. К. от САК и адвокат Г.П. Т. от САК общо сумата 595,50 лв. на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата за осъществявана безплатна правна помощ.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

